

דין 'תעשה ולא מן העשוי' כשבנה סוכה בתוך הבית ואח"כ הסיר את הגג

ארז ציון (ה'תש"ב, האב"ח סוכה סימן קכ"ט)

מיכן היה לומר ה"ר צרוך מריגנצבור"ק שאם עשה סוכה בתוך הבית תחת התיקרה ואח"כ הסיר התיקרה שאינו מועיל כלום כיון שתחילה עשה בפסול והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי כדאמר הכ"א.

וה"ר יצחק הלצן הכשיר לחין שייך לומר תעשה ולא מן העשוי אלא היכא דגוף הסכך היה בפסול כמו גפן ודלעת וקיסוס מחוזרים כמו חזילין דפסלום רבנן אצל הכ"א דגוף הסכך הוא כשר אלא שתקרה גורמת לו הכי נמי דכשר אפילו לאחר שהסיר התיקרה לאחר סיכוכה וכן הוא האמת כדבריו.

כ"א (סימן קכ"ט)

ועוד כתב בעל ההשלמה ז"ל... ואפילו היה בה סכך פסול באמצע רב ומעטו בקנים אע"פ שלא עשה מעשה בסכך הכשר כשרה כיון שעשה מעשה להכשיר הסכך, ולפירושו ז"ל שאלו שעושין סוכתן בתוך הבית ואינן מגלין הגג ואינם מסירין הרעפים עד אחר עשיית כל הסוכה דאין צריכין לנענע הסוכך אחר כך לפי שגלוי הגג והסרת הרעפים ופקפוק הדפין שקורין לאט"ש הוא המעשה להכשיר הסוכך הנעשה בפסול מקודם לכן.

שבט הלוי (חלק א סימן ד)

וזה סברת המג"א סוס"י תרכ"ו והפוסקים שם דהסרת הגג נקרא מעשה כלפי סוכה שתחתיו ואף דלא עשה מעשה בגוף הסכך מ"מ כיון שעשה מעשה בעיקר עשית והכשר הסוכה דהיינו במה שמכסה אותה נקרא מעשה גמורה אף דלא עשה בגוף הסכך כלום אחרי שנפסל, ועוד כיון דנפסל ע"י הגג ולא ע"י סכך עצמו די נמי בתקון עשית הגג

פו

הלכות ספ"ה סימן תרכו

וחזר ומגביה חברו ומניחו, ואם לאו, פסולה משום תעשה ולא מן העשוי: הגה אכל מפר לעשות ספ"ה תחת מחבר או בית ולחסיורו אחר-כך, (טו) ולא מקרי תעשה ולא מן העשוי הואיל ואין הפסול בסכך (ה) עצמו (כל"ב והג"א פ"ק דסוכה): ג' העושה ספ"ה למטה בפית תחת הגג שהסירו הרעפים, אף-על-פי (ו) [ו] ששאריו עדין (טז) העצים הדקים שהרעפים מנחים עליהם, (יז) כשרה: הגה וכן מפר לעשות הספ"ה (יח) תחת הגגות העשויות לפתח (י) [י] ולסגר, ומפר לסגרן מפני הגשמים (יט) ולחזר ולפתחן

משנה ברורה:

(יח) תחת הגגות העשויות וכו' – רוצה לומר אפילו בעוד שהן סגורות, ולא מיקרי תעשה ולא מן העשוי כנ"ל בסעיף ב בהג"ה. ודע, דדעת הב"ח להחמיר בזה, שצריך לפתוח דלתות הגג קודם שמשכך, (כו) וכן הסכים המ"א וא"ר וש"א.

שער-הציון:

(כו) וטעמם, די שחש משום תעשה ולא מן העשוי, כיון שבעת שסיכך היה שלא כדין, דהיה תחת גג סגור. ועיין במגן-אברהם שמחלק דעניינינו לא דמי להא דלעיל בהג"ה, דבעניינינו כיון שעשוי לפתוח ולסגור, הפתיחה לא מיקרי מעשה חשוב והוי הסכך תעשה ולא מן העשוי, מה שאין כן כשסיכך תחת הבית ואחר-כך הסיר הרעפים, זה מיקרי מעשה חשוב ואף הגג נכשר בכך, וכדלעיל בסעיף ב.

שו"ע הרב (אורח חיים סימן תרכו סעיפים יז-יח)

אם פסול הסוכה הוא מחמת דבר אחר הפוסל אותה כגון העושה סוכתו תחת גג הבית ואחר שסככה כהלכתה הסיר את הגג מעל גבי הסוכה הרי זו כשרה אע"פ שלא עשה מעשה בגופה להכשירה כיון שאין פסולה אלא מחמת דבר אחר דהיינו גג הבית שמיצל עליו ולא מחמת עצמה שהרי היא מסוככת כהלכתה בסכך כשר המונח על גבי דפנותיה לכך כיון שעשה מעשה הכשר בדבר הפוסלה דהיינו שהסיר את עצי הגג שהיו קבועין שם לשם דירה ולא לשם צל ולפיכך היה עליה שם סכך פסול ועכשיו שהסירן משם לגמרי נקרא עליהם שם סכך כשר ואפילו על העצים הנשארים נקרא עליהם שם סכך כשר כמו שבארנו למעלה לפיכך מועיל מעשה הכשר זה להכשיר את הסוכה כיון שלא היתה פסולה אלא מחמת הגג וכבר עשה בו מעשה הכשר:

אבל אם לא עשה מעשה הכשר בדבר הפוסלה כגון שלא הסיר את הגג לגמרי ממקום קביעותו אלא עשה אותו כעין דלת לפתוח ולסגור בעת הגשם כיון שלא הסירו משם לגמרי אין זה מעשה גמור ולפיכך אינו מועיל להכשיר את העצים הנשארים ולא את הסוכה שנפסלה מחמתה (כשעדיין לא נפתחה הדלת והיתה מאהלת על הסוכה):